

Krajski

ABEZÉDNIK

s a

uzhenze na kmétih.

Veljá vésan 3 kr.

V LJUBLJANI,

natifnil Joshef Blasnik, 1851.

*Na prodaj per A. H. HONU, bukvovesu in
kupzhevavzu s' popirjem.*

*De se šte natisnejo je dovoljeno od z. k. Gu-
bernija 27. velziga serpana 1831.*

Graf BRANDIS.

a	b	d	e	é	f	g	h	i	j	k
A	B	D	E	F	G	H	I	J	K	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>é</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	<i>I</i>	<i>J</i>	<i>K</i>	
l	lj	m	n	nj	o	ó	p	r		
L	Lj	M	N	Nj	O		P	R		
<i>l</i>	<i>lj</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>nj</i>	<i>o</i>	<i>ó</i>	<i>p</i>	<i>r</i>		
<i>L</i>	<i>Lj</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>Nj</i>	<i>O</i>		<i>P</i>	<i>R</i>		
f	fh	s	sh	t	u	v	z	zh		
S	Sh	S	Sh	T	U	V	Z	Zh		
<i>f</i>	<i>fh</i>	<i>s</i>	<i>sh</i>	<i>t</i>	<i>u</i>	<i>v</i>	<i>z</i>	<i>zh</i>		
<i>S</i>	<i>Sh</i>	<i>S</i>	<i>Sh</i>	<i>T</i>	<i>U</i>	<i>V</i>	<i>Z</i>	<i>Zh</i>		

f	isgovòri	kakor	sad	na	drevěsu
s	—	—	sad	sa	herbtam
fh	—	—	fhívamo	mójs	lukre
sh	—	—	shiva	shěna	
zh	—	—	zhutim		
lj	—	—	vólja,	shělja	
nj	—	—	kónj,	kánj	na vinu
a á à	—	—	navada,	vrát,	brát
e é è	—	—	ne vém,	odprém,	vrème
i í ì	—	—	vídím,	diím	
o ó ò	—	—	od,	Bóg,	vòda
u ú ù	—	—	na kúpu,	vkúp	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
7.	8.	9.	10.	50.	100.
1000.					

S l o g o v n í k.

1.

i	e	a	o	u
ji	je	ja	jo	ju
vi	ve	va	vo	vu
bi	be	ba	bo	bu
pi	pe	pa	po	pu
mi	me	ma	mo	mu
ni	ne	na	no	nu
li	le	la	lo	lu
ri	re	ra	ro	ru
di	de	da	do	du
ti	te	ta	to	tu
si	se	sa	so	su
shi	she	sha	sho	shu
fi	fe	fa	fo	fu
fhi	fhe	fha	fho	fhu
zi	ze	za	zo	zu
zhi	zhe	zha	zho	zhu

hi	he	ha	ho	hu
ki	ke	ka	ko	ku
gi	ge	ga	go	gu

2.

i	e	a	o	u
ij	ej	aj	oj	uj
rij	vej	taj	boj	buj
div	lev	pav	nov	zhuv
piv	rev	kav	fov	ruv
rib	deb	gab	sob	lub
sib	neb	shab	rob	rub
tip	zhép	sap	top	kup
ship	zep	zhap	kop	lup
dim	nem	kam	dom	gum
sim	tem	sam	kom	shum
fin	len	kan	gon	fun
shin	pen	ran	kon	vun
bil	del	sbal	gol	ful
mil	bel	ral	bol	gul
dir	ber	gar	gor	bur
fir	zher	mər	bor	tur
dih	meh	bah	roh	duh
tih	veh	pah	voh	puh
mik	pek	lak	pok	buk
pik	tek	rak	lok	shuk
mig	beg	mag	rog	lug
rig	leg	rag	nog	shug
sid	ded	lad	god	lud
vid	fed	rad	hod	nud
pit	shet	mat	kot	rut
shit	pet	tat	pot	zhut
gis	jes	kas	vos	mus

mis	vēs	mas	kos	vus
lish	resh	lash	mosh	lush
zhish	tesh	mash	nosh	kush
pif	lef	pas	bof	kuf
vis	zhesh	gas	nof	ruf
hish	lesh	pasht	kosh	pusth
misht	mesht	tast	vosh	kusth
liz	tez	raz	koz	zuz
fiz	pez	paz	loz	kuz
lizh	rezh	lazh	mozh	luzh
tizh	tezh	pazh	rozh	puzh

5.

vbi	vse	vra	vdo	vku
vshi	vre	vla	vro	vnu
bli	ble	bla	blo	blu
bri	bre	bra	bro	bru
pri	pse	pla	pso	plu
pti	pshe	pra	pro	pru
mli	mle	mna	mlo	—
mri	mne	mra	mno	—
lki	lne	lka	lko	lnu
lzi	lze	lza	lzo	lku
rdi	rde	rda	rdo	rdu
rvi	rve	ria	rfo	rvu
dvi	dve	dra	dro	dva
dri	dle	dla	dlo	dru
tli	tle	tla	tlo	tmu
tri	tve	tma	tro	tru
sli	sle	sda	sbo	sbu
svi	sre	sma	svo	smu
shli	shre	shna	shlo	shru
shvi	shve	shra	shro	shmu

fli	fle	fla	flo	flu
fvi	fme	fra	fto	spu
fhti	fhve	fhla	fhro	fhku
fhvi	fhle	fhta	fhno	fhdu
zri	zre	—	zlo	zmu
zvi	zve	—	zvo	—
zhli	zhme	zhla	zhlo	zhru
zhvi	zhre	zhva	zhro	—
fhzhi	fhzhe	fhzha	fhzho	fhzhu
hri	hle	hka	hlo	hlu
hzhi	hme	hva	bro	bru
kni	kme	kra	klo	klu
kvi	kle	kma	kro	kru
gli	gne	gma	gno	glu
gri	gle	gra	glo	gru

4.

pisk	lesk	pask	vofk	lusk
risk	pefk	rask	lofk	pufk.
nisk	meft	maft	most	ruft
lift	peft	raft	roft	ruft
rifht	meft	baft	borft	—

5.

dvig	dveh	dvaj	dvor	—
dviz	dvezh	—	dvoj	—
tviz	tves	—	tvor	tvoy
svid	svem	svad	svol	svun
svin	sver	sval	svol	svus
svir	sves	svar	svon	svish
shvish	shvep	shval	shvok	—
shvin	shvek	shven	shver	—
svin	sved	svak	svoj	svih

svil	svet	svar	svod	—
svif	svezh	svat	svit	—
shvig	shved	shvaj	—	—
shvir	shverk	—	—	—
—	stven	stvar	stvor	—
zvil	zver	—	zvot	—
zvir	zvet	zvizk	—	—
—	—	hval	—	—
kvin	kved	kvah	kvok	kvar
kvifh	kvek	kvaf	kvan	—

6.

smil	smeh	smaj	smoj	smuk
smizh	smem	smrad	smol	smuzh
smet	smert	smrek	—	—
shmig	shmem	shmat	—	shmur
smik	smer	smak	smot	smus
smifh	smefh	smar	smozh	smuzh
shnik	shmel	shmah	shmoj	shmuk
zmir	zmer	zmak	zmoh	—
zhmel	zhmer	zhmar	—	—
hmel	hmen	hmal	—	—
—	kmet	kmat	—	—
gmir	gmer	gmaj	gmah	—

7.

—	vnem	vnet	vnad	vnuk
—	mnog	mnosh	—	—
snik	sneb	snak	snot	snuz
snef	snam	snafh	snor	snot
shnid	shned	shnab	shnod	shnor
brig	bred	brad	brod	brum
brih	breg	braj	broj	brun

brin	bres	bran	bron	bruf
prid	pred	prag	prog	prut
prim	prek	pral	prot	pruk
prizh	prem	prask	proft	pruzh
sprid	spred	sprash	sprof	sprud
—	mrem	mrak	mrov	smrad
vmrim	mren	mresh	mras	smrek
drin	dreg	drag	dröb	drug
drift	drem	dram	drog	drush
sdrizh	sdret	sdrash	sdrob	sdrus
trin	treb	trab	trob	trud
tris	trep	trak	troh	trup
triz	tresk	trav	trot	trum
strig	streñ	strah	strok	strun
strish	strel	stran	strop	strup
strin	streg	strad	stroj	strug
srib	srel	srak	srozñ	sruzh
srin	sresh	srav	srov	sruj
shrit	shreb	shrel	shrem	—
frim	freb	frab	from	frut
fred	frenj	frag	frov	frak
fhrib	fhret	fhrañ	fhrok	fhrun
fhtrig	fhtram	fhtrañ	fhtrak	fhtruk
fhtriz	fhtrén	fhtrik	fhtram	fhtrav
zvri	zvrem	zverzñ	zvro	—
zhred	zhrep	zhres	zhresh	zhrev
gris	gred	grab	grob	grud
griv	greñ	grad	grod	grum
grizh	grem	grah	gros	grul
sgris	sgresh	sgab	sgrej	sgrud
hrib	hreb	hram	hrom	hrup
hrig	hrep	hrañ	hrov	hrush
f-hrip	f-hren	f-hran	—	f-hrust

krik	kred	krad	krog	kruh
krish	kreg	kraj	krop	krul
kriv	kref	kralj	krov	krug
skrinj	skrev	skrat	skrosh	skrun
skriv	skreg	skrak	skrip	skrush
shkril	shkreb	shkrat	shkrop	—
shkrip	shkriz	—	—	—

8.

skid	sferb	skad	skok	skub
skih	sferl	skak	skop	skuh
skif	sferzh	skal	skos	skup
shkil	shkerb	shkar	shkod	shkud
shkit	shkert	shkat	shkof	shkup
spim	spek	spah	spod	spust
spif	spet	spazh	spot	spuzh
spit	spezh	spal	spom	spul
shpil	shpeg	shpan	shpog	shpunt
shpish	shpeh	shpel	shpor	shpag
stik	steb	stan	stog	stud
stisk	sten	star	stol	stur
stir	sterd	stat	stop	storsh
shtib	shtej	shtab	shtor	shtul
shtir	shterk	shtat	shtok	shtuk
shtiv	shtek	shtaz	shton	shtup

9.

Ab	abo	abot	abota
Be	bet	bete	beteg
Da	dal	dale	dalezh
En	ena	enak	enaki
Fa	fan	fant	fanta
Go	gol	golo	golób

Hi	him	himb	himba
If	isk	iska	iskal
Ja	jav	javo	javor
Ko	kol	kolo	kolár
La	lab	labu	labúd
Me	mef	mest	mesto
Na	nar	naro	narod
Or	ore	oreh	oréhi
Pa	pam	pame	pamet
Ro	rom	roma	rómar
Su	fush	fushe	fushez
Sha	shap	shape	shapel
Sko	skop	skope	fkopez
Sla	flav	flavi	flaviz
Smo	fmoj	fmojk	fmojka
Sno	fnosh	fnoshe	fnoshet
Spo	spov	spove	spoved
Sra	fraj	frajz	frajza
Sta	flav	flave	flavek
Sve	fvezh	fvezha	fvezhar
Sa	sak	sako	sakon
Sha	shal	shalo	shalost
Ta	tab	tabo	tabor
Va	vaj	vaje	vajet
Ur	urb	urba	urbaf
Za	zar	zara	zarar
Zhe	zhen	zhenzh	zhenzha
Zhlo	zhlov	zhlove	zhlovek

10.

Dálja	kralj	ljubim	lina
Ljudjé	ludenja	ljuzh	mòlji
Shelja	veljam	veselje	volja

Anjovez	banja	branje	brinje
Dinja	djanje	drènj	fánj
Gnjat	gonjózh	kánja	kònj
Kadúnje	lozánj	ménjam	ná-nj
Pánj	njiva	rinjam	sanje
Sènj	spanje	shanjem	shinjek
Shpranja	suknja	frénja	terdnjáva
Ternje	fkrinja	zinj	zunja

11.

Ló ka	kmet	ter pesh	jaj za
òge nj	fkò bez	ko pazh	Jo ab
shvè zhi ti	laj na	síd	no vi
pa vje	ke fá ti se	Sí on	dra go
rib nik	dvé ma		
Né sha	Al bert	Di trih	Saj frid
Pan kríz	Te kla	ze pe tá ti	pú ka ti
mo ta ti	no go ví ze	ban dúr	

12.

Gla va, laf, zhè lo, fán ze.

O zhí, o ber vi, tri pav ni za, véj ze.

U hó, mé zha, li-ze, nóf, nof ni za.

U šta, shnab li, sgor ni shna bel, spod ni shna bel, so bje, jé sik, ne bó, shré lo.

Bra delj, bra da, vrat, til nik.

Per fi, rè bro, her bet, herb tá niz, plè zhe.

Shlí zhi za, tré buh, pó pek, lá kot-nik, léd, kovk.

Páf du ha, ko mólz, ra ma, rò ka, pá-viz, perft, nòh ti, dlàn, péft.

Sád nji za, stèg no, ko lé no, pi shal, mé zha, glesh no.

Nò ga, pèta, nart, pod plàt, perft.

Kó sha, me fo, kòft, hru flá niz, mifh ka,
ki ta, shí la, krí, smerk.

Mosh gá ni, plju zha, fer ze, she ló dez,
vrá ni za, je tra, zhe vó, pé zhi za.

Se dí m, se na flán jam, fto jím, té zhem,
fká zhem.

Se sa dé nem, se spod tak nem, pa dem,
le shím.

Se mi sdé ha, drém ljem, sa spim, smer-
zhím, se mi fá nja.

Se sbu dí m, se slé zam, v flá nem, se
ob lé zhem, po klék nem, mó lim.

Kó fim, grém v' fho lo, se u zhím, pri-
dem is fho le, i grám, vpi jem, fka zhem,
kram ljam, shvish gam, sa pò jem.

Sim lazhen, jém. Sim shéjin, pi jem.
Go vo rím, per po ve du jem, kaj dé lam, po-
zhi jem.

Hi fha, hifh ne du ri, vè sha, kév der,
fhtén ge, fla ní za, zhúm na ta, flé ne, òk na,
móft, ku hi nja, kú hi na hram ba, pézh,
og nji fhe, dí m nik, í pa, flré ha, vflrá nik.

Po hifh je: mi sa, klóp, flòl, pré dal-
nik, o má ra, fkri nja, pré dal, jáfh ka, pó-
ftel nik, jer baf, po lí za.

Po mis je: pert, fklé da, plò fhiz, sol-
ní za, shli za, nòsh, ví lí ze.

Ku hi nj fka po fo da: kò tel, pòn va,
trí nog, rófh, pi fker, fklé da, pló zha, to-

Kósim ali sajterkvam. Shtenge ali grédi. Zhúmnata
ali kamra. Ifpa ali dile. Predalnik ali kóften.
Torilo ali morávfhiza.

ri lo, kò sa, pe nju la, kú hov ni za, plòh,
de fka, skléd nik, kó bel, mo zhni pré dal nik.

Kre fá va: kre si lo, kre siv ni ka men,
vne tí lo, shve plén ka, luzh, tre fka, der va,
gré blja, bur kle, klé fhe.

I fkra, ogenj, plà me, dim, shar jáv za,
ó gel, pe pel.

O bla zhí lo in o bú ta lo: klo buk, ka pa,
ru ta, fraj za, pod lék liz, kam sho la, suk nja,
hla zhe, no go ví ze, pod vés, zhév lji, sa pén-
klje, av ha, ru ta, bir tah.

Suk nja, vrát, stan, stra ní, ro ká vi,
vi há li, gum bi, gum bi ze, shep, gu bé,
shiv, rób, pert, sùk no, pod lé ka.

Po stelj ní na: pod gláv ni za, kól ter, rju ha,
bla sí na, flam ni za.

Ske den: gum no, shít ni za, se ní za.

Hlév: gá re, ja fli, ko ri to, klaj ni kòfh,
ko pázh, gnoj, ne vi le, no sí lo, gnoj ni kùp,
gnoj ni za.

Ko lár ni za: vós, vo je, va ga, of, ko-
lé fa, só ra, lé gna rji, pol sa, ro zhí za, loj-
tra, ter ta, de fka, sherd, sa yór ni za, zó kla.

Plug: o plás, ste briz, ro zhi za, gré delj,
le mesh, zher ta lo, de fka, ót ka, pri je-mád.

Brá na, bra ni fhe, so bjé.

Kónj fka vpré ga: ujs da, ber sda, pod
pró ga, ko mát, stra ní ze, shí li, vá jet.

Sèd lo, pod vámp ni za, pod rep ni za, fire-
men, oj stróga, bizh.

Vo lov fka vpré ga: jarm, gó shi.

Shi vi na, kra va, tè le, vol, bik.

Rònj, she bè, ò sel.

Ov za, jag nje, lét nik, ò ven.

Kò sa, kò sel, kòs le.

Svi nja, pre fé, spom lá da niz, mer ja fiz.

Pe rut ní na: ko kófh, pe tè din, pi fhè.

Góf, góf jak, góf ka.

Ra za, ráz man, rá zhi za.

Go lo bí za, go lób, go ló bi zhik.

15.

Krave in vol mú ka jo, bík rjò ve. Shé-
bez ras ga tá. O sel ri ga. Oé za be ké zhe.
Kò sa me ke tá. Pre fhi zhi kru li jo. Pú te
ko ko tá jo. Pe tè lin pò je. Góf gá ga. Go lób
grú li. Mazh ka njáv ka. Pef lá ja. Vfa ka
shi vál se dru gazh gla fi.

Sli fhim s' u fhé smi. Bí je e na, dve,
tri do dva naj fih. Svo ní se s' svon mí. Go-
vo ri ti fli fhim. O tro ka fli fhim vé ka ti. Ma-
ti kli zhe jo.

Vi dim s' ozh mí. Na vert glé dam. Gó-
shi so ru dé zhe. Lám ba rji bé li. Svón zhi-
ki mód ri ali pla vi. Slatén ze in sla ti ze ru-
mè ne. Tra va je se lè na. Moj klo búk zhern.

Du ham s' nó sam. Mod re vi jó li ze, kli-
ni zi in druge ro she ali zvet lí ze le pó di fhé.
Pí sa ne tul pe ne di fhé. Vfrá nik smer di.

Po ku sham "s" uft mí. Já go de in zhéfh-
nje so sladke. Se lè ne já bel ka kí fle. Vfa ka
jéd je druge zé ne.

Kokófh ali kura. Pífhè pífhika.

Zhu tim po vsih u dih. V' perst sim se
vré sal, sklé lo me je. S' gla vo sim ter zhil,
bo lé lo me je. V' ogenj sim sé gel, spē klo me
je. Son ze si ja, mi je tò plo. Mras je, sé-
be me.

Ne po kó jin sim. S' ro ka mi si i grám.
S' nò ga mi sbu mim. O si ram se. She pe tam.
Ni mi mar, kar Gos pod u zhe ník pra vi jo.
Vpra shan ne vém od go vo ri ti. Gos pod u-
zhe ník me bí stro po glé da jo. O kré ga jo me.
U ti h nem. O zhi ver shem po se bi. Ru dé zha
me prèj de, fram me je.

Ti ho se dim, V' buk ve glé dam. Gle-
dam, kar Gos pod u zhe ník ka she jo. Po flu-
sham, kar pra vi jo. Mér kam, kaj vpra sha jo.
Sa lo se jim od ré shem. Gos pod u zhe ník
me pri jas no po glé da jo. Re zhe jo mi: prid-
no si po flu shal. Vfhézh mi je, de me po-
hva li jo.

Ma ti me kam pósh lje jo. Ur no grém.
O zhe mi po kàj re kó. Hit ro per ne sem.

Ma ti pra vi jo: O trok spi. Ti ho sim, de
ga ne sbu dim. Ber sh sto rim, kar mi sta ri-
shi vka she jo. Po kórn sim. To je sta ri sham
vfhézh. Ra di me i ma jo. Mi da jo ve li-
ko dob ri ga. Shé fo dob ri sta ri shi.

18.

Kruh jém rad. Kru ha - ma ter pro sim,
ko si zhi k mi ga vré she jo.

Ma ti is mó ke te stó v mé si jo, is te stá
de la jo hlé be, spe zhè jo jih v' pè zhi.

Po pé ki kru ha ne da ja jo ma ti ra di.
Po sta ra ni je bolj sdrav.

Ma ti kra vo in ko so po mól se jo, mlé-
ko da je te v' fok,

Mlé ko, zhe ka ke dni sto ji, se sa sé de,
in fli sa. Tu di kif lo mlé ko je do bro, zhe
se kru ha va-nj po dro bí.

Ma ti mlé ka per sta vi jo, de se sa grí se.
Is sa grí se ni ga mlé ka je do bra fku ta ali
mó hat, ma she na kruh se.

Is smé te ne se pu ter mè te. Pí nje ni ga
mlé ka do bí m. Pa do bro vè sti se mo rem.

Ma ti pu tra na kruh ne ma she jo rá di.
V' ma flo mo re jo pu ter pe ku ha ti, de ku ho
sa be lju je jo.

Ma ti sdaj zher ni sók ku ha jo, sdaj
jezh mèn ko, sdaj grá hov ko, sdaj presh ganj-
ko, kak mlé zhen fok, ali pod mét ke, dan fi
kaj, ju tri kaj.

Ma ti ku ha jo ki flo sé lje, ki flo ré po,
tu di o pré sno ré po in ko rè nje, se lé ni in
mó dri ví hrot, grah, lé zho, pod sém li ze, a li
kaj dru ge pòlj shi ne.

Dàn fi o pól dne so zmò ki, jut ri re sá ni,
po jut ri sh njim bún zel ni, sval ki, krá pi,
shgán zi, a li ka ka dru ga mozh na ta jéd.
She jih ma ti do bre ku ha jo.

Vzha fi je me fá kak shin kóf na per kuhi,
go vé di ne, svi nji ne, kaj pre ka je ni ga me sa,
pazh tu di ka ka klo bá sa, ker va ví za, me se-
na klo ba sa, a li je ter ni za.

Ob kòsh nji, shét vi in ter gát vi ma ti
kaj bó lji ga ku ha jo, tú di ob ne de lji in prás-
ni lih, zhe se je prid no sko si té den dé la lo.

Vsa ki dan fker bé ma ti, de kaj jé sti
do bi mò. Ne mò gli bi shi ve ti bres je di.
Moj tízhik je uni dan poginil, ker mu nizh
jé sti ni sim dal.

19.

Ma ti glé da jo, de kla je shi ví na do bi
po tri krat na dan, sjut raj, o pol dne in
své zher.

Kra ve je dó tra vo in mer vo is gár.
Slo mól se jo pot lej, in te lé ta i ma jo.

Mla do tè le do bi ré san ze in o tá ve v'
ja fli. Od rá sha in je kra va.

Ov ze vé zhi dél s' zhé do ho di jo. Ov-
zhár jih na pa sho shè ne. Ma ti mu pásh-
njo pla zhu je jo.

Ov ze i ma jo jag nje ta, in vól na jim
ra fe. Vol na se jim s' fhkar ja mi o strí she,
she ble ke tá jo.

Vò li sne dó ve li ko klá je. Plug vò li vla-
zhi jo in kó la vo si jo. Ko jih sa ko lje jo,
je go vé je me só.

Pre fhi zhi do bi va jo po mij v' ko rí to.
Pre si ze i ma jo mlád ze, po shti ri, pét, shéft,
in she vezh.

Pre si za ko je de bé la, se sa kól je. Me-
so, bòh in klo bá se so. Shé se gó dlja per le ga.

Ma ti ras pu sté bòh, de ma sti do bi mo.
O zvír ki so pre ma stni, kdor se po njih na-
pi je, sbo li.

Me fá na so lé ma ti. Ne kaj zha fa po-
tlej ga v' dim nik ali nad i sté je pre ka jat
o bé si jo. Súho me só do bi mò.

Súho me só se da hra ni ti, tu di su he
klo ba se. Dol go zha fa sdá ja jo. Kaj na
sélji je vse sko si.

Ku re, ra ze, go si sernje só blje jo. Go-
si da je jo pér je in mah v' pér ni ze, tu di
pi sne pe ré sa.

Na sve ti ga Mar ti na dan góf sa ko lje jo,
o skú bi jo in jo spe zhè jo. Tu di jes do bim
po ku si ti gó sje pe zhén ke kak kos hzhik.

Do ma zha pe rut ní na jaj za nè se. Jaj-
za so v' méh ko ali v' ter do ku ha ne do bre,
tu di v' ma slo vbí te, in pra vi se jim mál-
ljek ta kim.

Ne kaj jajz se ko ko sham in go sém na-
sa dí. Is valjé se pi sbe ta, rá zhi ze in gó fke.

20.

So mati shival okladli in dokuhali, dé-
lajo kaj drujiga.

Po jédi pomijejo sklede, piškre in plòsh-
zhike do zhišiga, de jih je spet sajtro v' roke
vséti.

Kòtel otárejo, in látvize in golide do
zhišiga popláknejo, de se staro mleko v' njih
ne skísa.

Pomíto posódo fkerbno spravijo vsako na
svoje mesto, de se je kaj ne pobije, in de je
kak drugi krat prezej per rokali.

Isplakovati in pomivati lahko materi pomagam, lonze pernašhati in odnašhati. Pa varovati morem, de mi nizh is rok ne uide.

Mater veseli, de jim kaj pomórem. Préd opráviijo, ali kaj drujiga delajo ta zhaš.

Mati obnóšheno perilo pregledajo, frajze, rjuhe, birtahe, sašhijejo jih, kar je rasterganiga.

Sapáhnejo nogovíze, semtertje vstaviijo kako sáplato, zhe je kje ljukna. Na tanko skerbé, de sazélijo zhe je kaj húdiga.

Varoval se bom tólkanej rastergati, in dajati jim smiraj opravit. Tudi gerdo jo, zhe tak rastergan in zúnjašt hódim.

Mati skerbe de se vmásano perilo spet ofnashi. S' lugam ga popárijo, s' milam ga menzájo, in v' zhišti vodi speró.

Opráno perilo rasobéšijo sufhit. Jes ga varijem lohka, de se ga nizh ne odkráde.

Vfako nedéljo dobim frajzo po perilu, vzhafi bélo rjuho. Zhveršto je to, in vso nesnago is shivòta pobère. Sdravo je.

Po sími mati terdno lanéno ali konòpno predívo prédejo. Jes préjo is vretèna motam in v' klobzhizhe svijam.

Vzhafi mati préjo v' dve níti sukajo. Zvirn ali súkanz je to, shiva ali vési se s' njim. Tudi meni shivajo mati. Súkanz jim bom sa to v' shtréne motal.

Klobzhizbi se tkavzu v' platno podélati dado. Veséli so mati, zhe je lepó plátno. Plazhajo mu tkávshino

Platno od kònzà je fivo. Operó, po trati ga rasgrinjajo, s' vodo ga kropé, in pušé ga de solnze in luna na-nj sija. Takó le se platno béli.

Is platna se frajze, birtahi ali perpási, rute, rjuhe réshejo. Mati nil v' shivánjkino uhó vdénejo, in vrésleje f-shijejo. Tudi jes dobim novo frajzo.

Is lanéniga sùkanza in is volnate níti mati s' iglami nove nogovíze vésijo. Shé snajo lepe saklinke va-nje naréjati.

Shé so dobri mati. Vfesksí kaj noviga omishljujejo, šarino zhedno operéjo, potergo ofshijejo, in jo popravijo.

21.

Spomlád mati vert oglédajo. S' lopáto podkopájo gnoj, raslahljajo s' grábljami grédo, narejajo kráje, mnoge sémena vsejejo va-nje.

Na eno gredó vsejejo soláte, na eno gredó sélja, na kako drugo korénja, vihrovta.

Zhebule vsadé, semtértje potáknejo rèt-kve, kúmar, bòba, graha, in vezh taziga. Takó le dobimò v' kúhinjo mnoge perkube ali opresnìne.

Rad jem opresnìno. Vodo bom terdno v' shkropivnizi nòsil, in polívati bom perpomogel, de šadesh poráse.

Ozhe popravijo plót. Kure in gosí se fkos-nj músajo, séme ispargájo, mladi šadesh iskljujejo. Tudi hudobni otrozhaji radi na vert lásijo.

Ozhe drévje oglédajo, ali se niso zhervi v' pérje saprédi. Salégo jim oberó, préden gosénze is njé slésejo. List in zvét bi objedle po drévji.

Ozhe skopájo jám semtertje v' tlá, drevé-fiz nasadé, in spéť koreníne s' perštjo sager-nejo. Vprashal jih bom, kdaj naj drevéfi-zam salivam, de pridno porásejo.

Na drevju rasejo zhéshnje, murve, marélize, slive, hruškke, jabelka, oréhi, zhésh-plje, bréfkve, néshplje, in drugo sadje, rad ga jém.

Tudi germi so, ki sladke jágode na njih rasejo: málenzi, grósdizhe, kosmato grósdizhe, vinske jágode. Ozheta bom prôfil, de nektire tudi na vert sasadé.

22.

Na njivo séjejo ozhe druge rezhi, ki jih jémo. Nekam vséjejo pshénize, nekam reshi, kam drugám jezhmena, graha, lézhe, ovsa in taziga vézh.

Po njívi góri in dólí s' drevéšam, in s' zhertalam semljo tergajo. Brásde povlázhejo s' bráno, de sème dobro pod semljo pride.

Zhe je solnze in vlága, sème lepo uno selèno poganja. Dékla in sestra hódite po plevél na njívo. Shivini ga domú nóšite.

Kjer shito prespéshno rase, mu vershi-zhe pershánjete. Zéle brémena ga nesète domú. Dobra pízza je to kravam, slo mólsejo od njé.

Trava na trávniku se v' seno perhrani. Kadar doráse, kljéplejo koso ozhe, de po vši váši pòje. Sjútraj sgodaj kosé travnik.

Opoldne mu solnze perpéka. Trava sahne, in suha je senó. Pográbijo ga. Ozhe ga sverbama na vos naloshé, in popnó ga s' sherdjó.

Polne vîle, kadar domú pridejo, ga nafsajajo, in v' senízo ga besájo. Po njem pléshem po verhu, in pomagam ga tlazhiti. Shé je veselje!

Szhasama se seníza napólni, vso simo krave in vòli ga imajo dosti jésti. Pa tudi dosti dobízhka nam délajo.

25.

Kmalo po kòshnji nastópi shétev. Ozhe najmejo shnjiz. V' resh jih peljejo. Serpi shumé, de jih je veselje.

Po reshi se gré na psheenízo in jèzhmen. Mej tem se grah in lézha popúli. Poslednjizh pride ovféna shétev.

Dobre vólje so ljudjé, kadar je dosti shéti. Obilno kruha je sa vse léto. Tudi shnjize si velíko pershánjejo.

Mati jim velíke sklède polne dobrih jedí poshiljajo. Jes jim kruha in mersle vode nósim, tudi kísliga in pínjeniga mleka. Shé se poshivé.

Per povesovánji nósim prevéšla sa njimi. Pestí pomagam v' snòpe perkladati. Ozhe jih sífnejo s' kolénam, in s' klínam persúkajo.

Snopjè se naloshí, in sverhama vosóve ga domú vósijo, do verha poln je pozhasi fkedén. *)

Kmalo po šternéni shétvi se travnik v' drugizh kofí. Pofushèni travi se otáva sdaj pravi, ne senó.

Ob otávi so sréle she hrushke in flive: zhéshplje so lepo pláve, jabelka na drévji rumène in rudézhe.

Ozhe vsamejo lojtro in gredó na drevéfa. Sádje otergajo. Do zhefar s' rokami ne morejo, s' prezépam doséshejo.

Zhéshplje otréšajo. Oréhe otépajo. V' zájno pobirati in v' hram nóšiti jih pomagam.

Dobro vèdel, in terdno se bom uzhíl. Pa kako jabelko vzhafi, kako hrushko, kako kopó zhéshpelj ali oréhov sa malizo dobím.

Grósdje je lé tolikaj maštno in sladko. Kadar dosorí, grém tudi jes v' nógrad, in ga pomagam tergati. Veselje je o bratvi.

Varoval bom, de nobeniga grósdá pod pérjam ne sgresním, de sóbljeje pošajal ne bom. Shéshko dobím sizer. Smejajo se mi.

Po tergátvi is polja répo, podsémljize in sélje do zhišliga domú pošpravijo. Tudi sadike in koréni se pokopájo po vertu.

Sélje se réshe na nòshih. Mati ga s' soljó in kúmino potrésejo, in ga tlazhiti rezhejo. Vefél pleshem po kadi ali po zhebru.

*) Na nemškim nimajo koselzov. V' kopí-zah, stogeh, ragljah ali kèpah posufhe shito, in domú ga svósijo v' fkedén.

Mati tudi répe kífatí dénejo. S' kame-
nam jo obtéshajo, de voda nastópi. Prekífle
répnize vzhasi odsajmejo, in perlijejo zhište
vode.

24.

S' vřim je dóm sdaj preskerbljen, kar
nam je jedí tréba. Shè derv na ognířhe v'
kuho, in sa kurjávó jih v' pézh potrebujemo.
Spomlad, kmalo ko je mogózhe, gredo
v' lés ozhe. Hrašov posékajo, búkev, gábrov,
brés in drujiga listoviga lesá.

Tudi smréke, boróvze in jéli ali hóje
podérαιο. Zherni lés se jim pravi. Hitrejšhi
gorí od terdiga listoviga lesá.

Ozhe déblam véje poshagajo. Berřt oklé-
řijo, in ga v' bútarize podélajo.

Golí raskóljejo s' kládnizo na poléna.
Polétje preleshé v' hóřti, de se do dobriga po-
sufhé.

V' jésen se derva sapóred domú vósijo.
Na dvorířhi jih v' velíke řkládvánize sloshé.
Veliko derv póide řkosi léto.

Vzhasi ozhe nekoliko derv rasshagajo, in
na drobno jih raskóljejo. V' kuhinjo nositi
jih pomagam, de mati s' njími kuhajo in
vkúrijo.

Sdaj se mlazhva perzhné. Sgódej vřta-
jajo ozhe s' dershíno. Snòpov namézhejo.
Po obeh řtranéh póda jih nasadé.

Mlatízhi vihajo zépze nakvířhko. Eden
sa drugim oshígajo. Tu tí póje od póda:
píka póka, píka pók.

„Sèstra sa njimi hódi. Nápad urno obrázha, de se po drugi strani mláti. Tudi jes kmalo se bózbem tega nauzhiti.

Je vse omlázhenó, potlej sbirajo dolgo flamo v' otépe. S' lesénimi otepázhi jih osmúkajo, de kaj klasja ali sernja na njih ne ostane.

Kraji flamo ográbijo po vérhu. Shito s' metlo na kùp smatèjo. Na reshétih ga obravnajo, in mu bílike in kláse do zhištiga izshédijo.

Póslednizh na vételnizo shito vsípajo. Koló góni kdo, de prah in pléve leté. Okljéno sernje se sprédej tózhi, drobish sádej odpáda.

Ozhífheno shito gré v' shítnizo. Vsako shito fosújejo posebej, le sem resh, tjè pfhenizo, kam drugam òves, jèzhmen, grah, lézho.

Vzhafí shita kake vrézhe ali shakle nagrábijo. V' mlin ga peljájó. Med dvéma kamenama se v' móko pomélje.

Is reshí se móka sa domazhi kruh mélje. Is pfheníze je béla móka sa shémlje, resáne, zmóke in druge mozhnate jedí. Mlinar svojo mlévfhino dóbi.

Shito, kar ga ostaja, vòsijo ozhe v' mesto na terg. Mlinarji ino peki jim sa-nj³ dnarjev ponúdiijo.

Ozhe, zhe jim je prav, dnarje vsamejo; ino dajo jim shita sa-nje. Temu se pravi, shito prodajo, ino uni jim ga pokúpiijo.

Ozhe dnarje obernejo, de drusih potrebnih rezhi sa-nje nakupijo. To pot kupijo nov klobúk per klopzhárji.

Kak družikrat³ kupijo nekaj vátlov pertà ali fuknà.

Pertar ino fuknar jih is volne tkata. Krajažh naredi novo oblazhilo is njih.

Gumbi ali pužki na fuknjc ino kamshòlo se per gumbarju dobòjo, sapenklje per sapenkljarju.

Nogoviz, vèsenih ino tkanih je dobiti per nogovizharju.

Kosmate kape dèla kersnár. Jerhovino sa hlazhe ino rokoviže stroji jérhar is kosín, fernín ino jeletín.

Podpláte pod zhèvlje stroji úsi-njar is kravjih, volovskih ino konjskih kòsh. Urbase ali narte dela is telétin.

Zhèvljar ali shkòrnar jih vresuje, ino dela zlévlje ali shkòrne is njih.

Do zeliga oblazhila je mnòsiga potreba. Kdo dèla to, kdo uno. Takim ljudém se rokodéli pravi.

Drugi rokodéli so, de hishe stà-vijo, ino pohishje dèlajo. Sidárji is kàmenja in apna sidòve sidajo.

Sténar ali zimperman stavi vò-

der na-nje. Prèkle perbija, ino s'
škòdlizami jih pokrije. Is hlòdov
sèka prage, ino grèdnize ali stop-
nize v' grèdi ali fhtenge.

Skrinjar sku'bla deske. Duri
dèla, ino pòd vloshi. Skrinje, oma-
re, mise, klopi ino stòle narèja.

Steklar ali glàshar okna vdelu-
je. Kljuzhàvnizhar dèla kljuzhàv-
nize is shelèsa, narbe, kljuke ino
pahe per durih, tudi kljuzhe, de
se odpira ino sapira.

Lonzhar stavi lonzhèno pèzh, is
jila napravlja mnogo lonzhèno posò-
do: sklède, plòshizhe, piškre lònze
ino verzhe.

Sòdar nabija lesèno posòdo: ve-
dre ali koble, golide, fòde ino ka-

di ali zhebre. Zinar dela mnogo posòdo is zina; kotlár is méda ali kottlòvine.

Drugi rokodélji perpravljajo she drugo potishtno ino domazhiško orodje. Kolár dela kòla, tazhke, pluge ino brane. Kovázh okúje koléša ino ofi, kuje kónje.

Sedlár naréja sédla, komáte ino oprèshno jerménje. Vervar déla is konopnine vervi, motòse ino bizhe. Sitar perpravlja sita, reshètár reshèta.

She drugi rokodéli. Ufak svo-jiga uka déla naréjajo. Uzkhili so se na-nje, de jim od ròk gré delo.

Veliko satòge nadélajo, de se, zhe zhèša smanjka, kmalo per njih leh-

ka dobi, ali pa tudi omisli se per njih.

Ozhe le gledajo, de jim sterni ali shita, pshenize, reshi, ovša ino takshniga ostāja, de is njega dnarje iskupijo. Sa dnar se kúpi lohka vse drugo.

Mati perhranjujejo jajz, pultra, masla ino šádja. Teléta redé, prafze, pishánze, rázhize ino góške, de imajo kaj prodati.

Doma' naj snemò vse te rezhi, boshjaka na dobimò. Nizh drugih potreb bi si ne mógli omisliti.

Tes smiraj kaj na-se potrebujem. Druge rezhi, ki jih per rokodélih starishi kupujejo, sadenejo mene tudi.

Torej varovati morem. Ne bom
tolikrat mater kruha, ino putra ali
na-nj medu, ali kaj taziga profil,
de bodo prodati vezh imeli.

Vse leto starishi delajo, de omis-
tijo, kar vsiga v' shivesh potrebu-
jemo. Toraj tudi jes se morem po-
zhasi dela pervajati.

Shivino rediti le, in polje ob-
delovati jim lohka pomagam, de
vezh srase, de bodo vezh prodati
imeli starishi.
